
Láska k fyzice přivedla Víta Königa ke spolupráci s CERN

Láska k fyzice přivedla Víta Königa ke spolupráci s CERN

Zhruba před měsícem převzal s dalšími devatenácti mladými vědci, studenty a pedagogy *Cenu Wernera von Siemens*. Jeho ocenění s přesným názvem „za překonání překážek při studiu“ bylo vyjádřením obdivu a uznání za přístup ke studiu, konkrétně částicové fyziky. Seznamte se s **Vítem Königem**, studentem [Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy](#).

Vlastenecký sál Karolina se 5. března stal místem, kde Eduard Palíšek, generální ředitel Siemens Česká republika, přítomným novinářům poprvé představil vítěze 22. ročníku prestižní vědecké soutěže. Než se tak stalo, do předsálí k prezentaci se mezi posledními dostavil drobný muž. Malinko nejistý, o to víc vstřícný a ochotný k rozhovoru. Nad skleničkou vody se mi snažil vysvětlit, co přesně je předmětem jeho bádání, jaké výzvy má před sebou a co všechno obnáší, pokud má zvládnout kombinaci náročného magisterského studia s život limitujícím vážným onemocněním. Vítek

má, všem překážkám navzdory, spoustu profesních i osobních životních plánů. A hlavně rodinu se dvěma malými dětmi. Dost možná právě díky nim ho nikdy neopouští životní optimismus.

Kdy a kde se

vzala vaše láska k fyzice?

Zřejmě to začalo někdy v dětství. Rád jsem četl encyklopedie z různých vědních oborů. Na střední škole jsem v sobě odhalil zálibu v matematice a fyzice. Zvláště ve čtvrtém ročníku, kdy jsme probírali základy atomové a částicové fyziky, mě to fakt moc bavilo. Zkrátka, láska k fyzice se ve mně rodila tak nějak postupně od nejútlejšího věku. A to i proto, že rodina, zvláště pak maminka, se ve mně zvědavost snažila vždy podporovat.

Našel jste si ve světě fyziků nějaké idoly?

Vzory určitě mám. Jsou to především Stephen Hawking a Richard Feynman. Víte proč? Protože byli nejen velkými vědci, ale současně si také dokázali zachovat zdravý přístup k životu. Navíc oba měli naprosto jedinečný smysl pro humor a věnovali se i jiným věcem než jen vědě.

Co pro vás Cena Wernera von Siemens znamená?

Beru ji jako projev uznání mé osobní snahy. Těší mě, že si společnost a lidé všímají, když se někdo rozhodne a snaží se dělat věci dobře, i když to má těžší než jeho kolegové. Ocenění mé práce mi nejenže udělá radost, ale navíc se může stát i vzorem pro ostatní. Chci tím říci, že poctivou práci lze vykonávat a slušných studijních nebo vědeckých výsledků lze dosáhnout i v nestandardních nebo obtížných situacích.

Součástí Siemensovy ceny bylo i finanční ohodnocení. Ptáte se, na co peníze použiju? Rád prozradím – použiju je jako poděkování své manželce, která mi byla a je největší oporou během studia a v posledních letech i během náročných zdravotních peripetií. Moc rád bych ji vzal na dovolenou do Francie, kterou si velmi zamilovala během naší svatební cesty. A pokud to kvůli nynější situaci nepůjde letos, tak to třeba vyjde napřesrok.

Získal jste ocenění za překonání překážek, jak se vám to daří?

Zřejmě nejnáročnějšími problémy, které musím zvládat, jsou únava a vyčerpání. Protože mám oslabenou imunitu, nesmím jezdit veřejnou dopravou. Při chůzi ujdu maximálně pár set metrů bez zadýchání nebo záchvatu kašle a je pro mě nemožné nosit batoh těžší než tři kila. Zhruba čtyřikrát za rok jsem kontrolně hospitalizován v nemocnici... Zkrátka, vzhledem k povaze svého onemocnění mám ve škole časté absence. Náročné je pak splnit nějaký deadline či odevzdat domácí úkol. Naštěstí, většina pedagogů a kolegů má pro mé problémy pochopení a snaží se mi vyjít vstříc.

Testování křemíkových detektorů pro modernizaci detektoru ATLAS – můžete, prosím, nevědomému stručně přiblížit, o čem vaše bakalářská práce je?

V CERNu – Evropské organizaci pro jaderný výzkum v Ženevě – fyzici zkoumají, jak vypadá základní struktura hmoty, z čeho se skládá nejen atomové jádro, ale přímo protony, elektrony a další základní elementární částice. Výzkum probíhá zpravidla tak, že proti sobě pustí dva svazky těchto částic s vysokou energií, to znamená s rychlostí velmi blízkou rychlosti světla. Jako kdybyste vzali dvě tenisová děla a střídali velké množství míčků velkou rychlostí proti sobě. Tenisáky by se rozbily a s určitou nadsázkou můžeme říci, že se tohle stane i u těch elementárních částic. Navíc ale při těchto srážkách vznikají i částice nové, mnohdy úplně neznámé, nebo naopak předpovězené nějakými výpočty. A když chceme zkoumat, jaké ty částice mají vlastnosti, pak právě v místě jejich srážek jsou detektory, z nichž největší je ATLAS. Ten se skládá z dalších „subdetektorů“, například právě oněch křemíkových. No a v Ústavu částicové a jaderné fyziky na matfyzu funguje skupina pod vedením docenta Doležala, která se věnuje spolupráci s CERNem, a probíhají zde různé testy křemíkových detektorů. A na jedno specifické testování jsem se ve své práci zaměřil i já. Proměřoval jsem tzv. front-end parametry, ale tím už nebudu nevědomého zatěžovat.

Jaké máte další profesní plány a sny?

Rád bych dokončil magisterské studium, a pokud mi to rodinná a zdravotní situace dovolí, tak bych chtěl pokračovat ve studiu doktorském. Tentokrát ale už spíše v oblasti fyziky teoretické než experimentální částicové. Rád bych, jak se říká, přispěl svou troškou do mlýna lidského poznání. To proto, že jsem si jist, že čím lépe budeme světu kolem nás rozumět, tím lépe a efektivněji dokážeme využít všech darů a příležitostí, které nám svět nabízí. A platí to nejen ve vědě.

Prozradíte něco o vaší manželce, není třeba také fyzička?

Manželka je můj úplný opak. Citlivá a empatická, vystudovaná zdravotní asistentka, chcete-li sestřička. Za své poslání si zvolila pomáhat druhým. Nicméně pomalu, ale jistě zjišťuju, že to mezi vědci není taková výjimka a že hodně kolegů či kolegyní má partnery či partnerky z řad zdravotníků nebo sociálních pracovníků. Asi je to právě proto, abychom se navzájem doplňovali a učili. Musím ale zdůraznit, že k mé vášni pro vědu, tedy nejen pro přírodní vědy, ale i matematiku, má pochopení. Dokonce bych se nebál říci, že se na rozdíl od jiných lidí těchto oborů „neštítí“ a snaží se všemu alespoň laicky či lidsky porozumět.

Přiznal jste se, že jste fanouškem seriálu The Big Bang Theory. Hlavní hrdina Sheldon Cooper je kromě jiného vědec a profesor teoretické fyziky... a je rovněž příšerně „nesnesitelný“. Jste taky takový?

K tomu by se asi nejlépe vyjádřila manželka nebo někdo druhý; já sám si jako Sheldon nepřipadám.

Jak od vědy odpočíváte?

Když vás něco baví, tak od toho nepotřebujete odpočívat. Často ale přepínám mezi vědou a rodinou. Pokud pak přece jen potřebuji přepnout, mám rád procházky přírodou, četbu nebo poslech hudby. Nejen té klasické. Taky se velmi rád věnuji vaření. Odpočinkem je pro mne rovněž můj duchovní život, vztah s Bohem a se sebou samým.

Náš rozhovor jsme dokončovali během pandemie koronaviru, proto přibyla ještě jedna otázka: Jak snášíte karanténu? Asi jako každý druhý. Všem nám chybí sociální kontakt, ale snažím se čas dělit mezi rodinu a školu. Studovat se dá i z domova, využíváme online přednášky. Maximálně se snažím věnovat dětem, dcera nemůže nejen do školky, ale ani k prarodičům. Když nemůžeme být společně venku, vymýšlíme si hry na doma. Díky tomu se dá i ten čas v uzavřeném prostoru zvládnout snáz. **Zdravím tímto čtenáře iForum a přeji nám všem dostatek optimismu!**

